

Laat apathie varen en kom in actie

Wangari Muta Maathai was de eerste vrouw in Oost- en Midden-Afrika die een academische graad behaalde. In 1976 werd ze voorzitter van de Department of Veterinary Anatomy van de Universiteit van Nairobi – de eerste vrouw in de regio die een dergelijke positie verwierf. Professor Maathai was van 1976 tot 1987 actief in de National Council of Women in Kenia. Hier kwam ze met het plan om bomen te planten en werkte dit uit tot een brede basisorganisatie, de Green Belt Movement, die in 1977 werd opgericht; inmiddels heeft deze beweging in heel Kenia meer dan dertig miljoen bomen geplant. In 2002 kwam dr. Maathai met een overweldigende 98 procent van de stemmen in het parlement. In januari 2003 benoemde president Kibaki haar tot onderminister voor Environment and Natural Resources in het negende parlement van Kenia, een positie die ze momenteel nog steeds bekleedt. Wangari Maathai krijgt internationale erkenning voor haar niet-aflatende strijd voor democratie, mensenrechten en milieu-behoud. In 2004 kreeg ze de Nobelprijs voor de vrede. Zij is Earth Charter Commissioner en woordvoerder.

Als ik naar het Earth Charter kijk en erover nadenk, neem ik er diverse woorden uit. En als ik dan met die woorden de horizon van mijn eigen leven aftast, kan ik de duizenden en duizenden woorden zien die Steven C. Rockefeller moet hebben gehoord, en die de Earth Charter Commission moet hebben gehoord om te kunnen komen tot de zeer weinige woorden in het Earth Charter.

Om die woorden zin te geven, moeten we erover nadenken. Laten we bijvoorbeeld het woord ‘rechtvaardig’ nemen, we willen een rechtvaardige wereld. Kunnen we ons alle onrechtvaardigheden voorstellen die we op deze planeet hebben, of dat nu onrechtvaardigheden tegenover onze eigen menselijke soort zijn, tegenover elkaar of onrechtvaardigheden tegenover andere vormen van leven? Als we in onze eigen omgeving beginnen en dan zo ver gaan als we kunnen voordat we daar weer terugkeren, dan zien we alle onrechtvaardigheden die het woord ‘rechtvaardig’ noodzakelijk maken. Ik ben ervan overtuigd dat er veel gemeenschappen en veel individuele personen

brieven hebben geschreven aan de Commission om te zeggen: jullie moeten het woord ‘rechtvaardig’ opnemen – omdat we rechtvaardigheid nodig hebben. We hebben een gelijke verdeling van onze bronnen nodig.

Ik kijk naar het woord ‘duurzaam’. Ik kijk naar het woord ‘vreedzaam’. Ik kijk naar de woorden ‘mondiale wederzijdse afhankelijkheid’. Die woorden geven mij het gevoel dat we werkelijk wederzijds afhankelijk zijn. Gebruiken we die woorden omdat het mooie woorden zijn die vaak worden gebruikt of *voelen* we ons ook werkelijk wederzijds afhankelijk?

Vinden we echt dat we de mensen in het Zuiden nodig hebben? Vinden we echt dat we de biologische diversiteit in het Zuiden nodig hebben? Vinden we echt dat we de diversiteit aan culturen in andere delen van de wereld nodig hebben? Of gaat het ons alleen maar om de culturen die we kennen? Gaan we alleen de culturen die we kennen tolereren en laten we andere, nogal simpele, primitieve culturen die we zien in films en op televisie links liggen?

Ik kijk naar de term ‘gedeelde verantwoordelijkheid’. Kan iets als ‘verantwoordelijkheid’ werkelijk worden gedeeld? De vraag is of we werkelijk vinden dat het ons aangaat als er in sommige

© PLAN NEDERLAND / JOHANNES ABELING

delen van de wereld mensen sterven van de honger. Raakt het ons als we horen dat er landen zijn die zulke grote schulden hebben dat ze hun eigen bevolking niet de basale voorzieningen kunnen bieden, omdat ze schulden moeten aflossen die vele malen het geleende bedrag belopen? Is dat eerlijke handel?

Ik kijk naar de woorden 'menselijke familie' en soms denk ik dat we wel vinden dat we de vlinders moeten beschermen en dat het nodig is om nog onontdekte soorten in het Amazonegebied, Kongo en andere tropische wouden te beschermen, maar dat we ons niet bekommeren om de diversiteit binnen de menselijke familie. Ik vraag me af of we wel echt weten wat de woorden 'menselijke familie' betekenen. Is dat mijn eigen familie, mijn eigen natie, mijn eigen regio?

Zo denk ik, en zoals u kunt zien, hebben we niet genoeg tijd om over alles na te denken. Er staan uitdagende woorden in dit document die enorm tot nadenken stemmen. Wat we moeten doen, in plaats van het gewoon door te lezen, is nadenken wat de woorden betekenen, zodat we tot actie worden aangezet. In andere delen van de wereld en ook in mijn eigen leven; ik doe dit graag, want ik kan praten, ik kan nadenken en ten slotte kan ik naar huis gaan, een gat graven en een boom planten.

Zoals u zult kunnen opmaken uit de verhalen in dit boek hebben velen nagedacht over de woorden en principes in het Earth Charter, zodat ze tot allerlei vormen van actie konden worden bewogen. Ik moedig u aan om hetzelfde te doen: om de woorden in het Earth Charter te zoeken die u aanspreken en om ze betekenis te geven door erover na te denken. En laat dan de apathie varen en kom in actie! ●